

Vejledning til engelsk i SRP

Dette dokument omhandler engelsk i SRP på stx

Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men indfører ikke nye bindende krav

Citater fra læreplanen er anført i kursiv.

Line Flinholm, fagkonsulent

Januar 2020

Engelskfagets særtræk

Det engelskfaglige indhold er defineret i læreplanen for studieretningsprojektet (SRP) således, at bedømmelsen skal ske i forhold til de relevante faglige mål for hvert af de fag, der indgår, dvs. hvert fag skal kunne se sig selv i opgaven. Det betyder, at opgaveformuleringen skal udformes på en måde, der muliggør dette.

Engelsk A beskrives i læreplanen som *et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag. Faget beskæftiger sig med engelsk sprog, engelsksprogede tekster og litteratur, engelsksprogede kulturer, samfund, historie og globale forhold. Faget tager udgangspunkt i et udvidet tekstbegreb og omfatter anvendelse af engelsk i tale og skrift og en teoretisk viden om fagets stofområder.*

Opgaveformuleringen i et SRP med engelsk skal derfor stille krav til metoder, viden og kundskaber, der kendetegner faget som et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag, der beskæftiger sig med engelsksprogede tekster og kulturer, samfund, historie og globale forhold. Det betyder blandt andet, at der skal indgå engelsksproget tekstmateriale, som relevante engelskfaglige metoder kan anvendes på og som muliggør, at elevens baggrundsviden fra faget inddrages i en perspektivering og diskussion. Det anbefales derfor, at opgaveformuleringen formuleres på en sådan måde, at eleven tvinges til at behandle tekstmaterialet i opgaven, og ofte kan det være hensigtsmæssigt, at man vedlægger et ukendt materiale, som eleven skal inddrage i besvarelsen for at fastholde det engelskfaglige fokus og bidrage til øget opfyldelse af de engelskfaglige mål.

Ud over viden om fagets identitet og metoder samt anvendelse af relevante faglige opslagsværker, er eleven i arbejdet med kernestoffet blandt andet blevet introduceret til, hvordan man

- analyserer og fortolker forskellige teksttyper,
- anvender det tilegnede kendskab til engelsksproget kultur, litteratur, historie og samfundsforhold i en analyse og perspektivering af aktuelle forhold samt
- perspektiverer viden om kultur- og samfundsforhold i engelsksprogede regioner til andre kultur- og samfundsforhold.

Engelsk i et SRP vil således altid som en væsentlig del have en analyse og fortolkning af et fyldigt, engelsksproget tekstmateriale, der skal *tage udgangspunkt i eller kunne sættes i forbindelse med fagets kulturområder*. Dette materiale indeholder fx temaer, der kan belyses af samarbejdsfaget, hvormed grundlaget for analysen og fortolkningen kan kvalificeres yderligere.

Uanset tyngden af engelskfaget i SRP skal faglige mål være i spil og tydeligt genkendelige, fx i form af tekstanalyse og undersøgelse af fx virkemidler, argumentationsmåde, forholdet mellem form og indhold.

Læreplanen for studieretningsprojektet afsnit 4.2.3 understreger vigtigheden af engelsksproget materiale, når engelsk indgår: *Ved studieretningsprojekter, hvori et eller flere fremmedsprog indgår, skal en del af det anvendte materiale være på de(t) fremmede sprog*. Dette betyder, at der i studieretningsprojekter med engelsk skal indgå engelsksproget materiale som såkaldte primærtekster. Det engelsksprogede materiale skal have et omfang og en tyngde i opgaven, der muliggør en evaluering i forhold til de faglige mål. Primærtekster kan udgøres af både fiktive teksttyper, fx roman, novelle, film, drama eller lyrik, og ikke-fiktive teksttyper, fx biografier, selvbiografier, avisartikler, dokumentarfilm eller websider.

Tekst er imidlertid også andre (kunstneriske) udtryk, fx symbols, sounds, gestures, photos, painting, video art, altså tekster uden verbalt sprog. Disse vil normalt være at regne for supplerende stof og kan ikke alene udgøre det engelsksprogede materiale/de engelsksprogede primærtekster i studieretningsprojekter, hvor engelsk indgår.

Der citeres relevant fra de engelsksprogede kilder, og citaterne skrives på engelsk og oversættes ikke. Citaterne kommenteres og anvendes hensigtsmæssigt i besvarelsen.

Når læreplanen i engelsk fastslår, at *i studieretningsprojektet, skal der anvendes autentisk, engelsksproget materiale, der med få undtagelser tager udgangspunkt i eller kan sættes i forbindelse med fagets kulturområder, således at eleverne kan demonstrere indsigt i fagets identitet og metode*, betyder det, at der som hovedregel anvendes engelsksprogede tekster, der tematiserer engelsksprogede kulturområder. Der kan dog være tilfælde, hvor engelsksprogede tekster, der tematiserer andre kulturområder, kan anvendes i et SRP. Det kan fx være i en opgave, som indeholder en komparativ analyse, hvor én af teksterne er forankret i et engelsksproget kulturområde, eller en opgave, hvor eleven skaber forbindelsen i en perspektivering. Andre tilfælde er fx computerspil og genrer som fx science fiction og fantasy, hvor eleven skaber sammenhængen i kraft af sin viden om genrer og litteratur.

Faglige tilgange og metoder

Et af de faglige mål for SRP er, at eleverne skal kunne *udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og metoder*. Det betyder, at eleven skal anvende flere faglige tilgange eller metoder uanset, om et SRP er flerfagligt eller enkeltfagligt. Det kræver særlig opmærksomhed at sikre dette, når eleven arbejder enkeltfagligt eller vælger engelsk og et fag med nært beslægtede metoder, fx et andet sprogfag, dansk eller mediefag. Eleven kan godt anvende den samme faglige tilgang og metode i begge fag, så længe det ikke er den eneste. Dette betyder, at der i det

samlede projekt skal indgå mindst to faglige tilgange og metoder i arbejdet med teksten eller teksterne.

Den gode opgaveformulering med engelsk sammen med et nært beslægtet fag vil så vidt muligt inddrage elevens forståelse af engelsksproget kultur og samfundsforhold (*setting*) som et supplement til det tekstnære analysearbejde, da det kan bidrage til, at flere faglige metoder og tilgange bringes i spil. Eleven kan fx forholde sig til hvem modtageren af teksten er, hvordan teksten repræsenterer kulturområdet eller på hvilken måde den engelsksprogede kultur afspejles stilistisk.

I et SRP med dansk eller et andet sprogfag kan eleven fx vælge at kombinere en tekstimmanent analyse af to tekster med en biografisk tilgang til samme tekster, eller med en vurdering af teksternes betydning i de respektive kulturer. En anden mulighed er at koble en sproglig næranalyse med en argumentationsanalyse I *Vejledning til dansk i SRP* findes desuden en række eksempler på opgaveformuleringer med dansk og engelsk.¹

Når eleven anvender film og medietekster som primærtetekster i SRP, bør man som vejleder formulere opgaveformuleringen, så man stiller krav til behandlingen af filmen i opgaven på samme vis som til en opgave, hvor tekstmaterialet er en roman eller andre skrevne tekster. Det fremgår af læreplanen for engelsk, at tekster (herunder film) skal analyseres *med anvendelse af relevant faglig terminologi og metode, og tekstanalytiske begreber og metoder til analyse af fiktive og ikke-fiktive tekster* en del af kernestoffet.

Flerfaglige og enkeltfaglige studieretningsprojekter med engelsk

Engelsk vil kunne indgå meningsfuldt i SRP med alle fag, da fagets arbejde med tekster stort set altid inddrager kulturelle, samfundsmæssige og historiske forhold, der rækker ud over teksten. Hvis eleven har et andet relevant fag, der kan belyse den problemstilling, eleven ønsker at undersøge, vil det naturlige valg være at skrive et flerfagligt SRP.

Der kan være situationer, hvor elevens problemstilling egner sig bedre til en enkeltfaglig opgave, fx hvis opgaven har et grammatisk fokus, eller eleven ønsker at arbejde med et sprogligt fokus i et engelsktalende område eller i et værk. Det kan også være det naturlige valg, hvis en elev med en naturvidenskabelig studieretning, som har opgraderet engelsk til A-niveau, ønsker at skrive i engelsk, og den valgte problemstilling ikke lægger op til samarbejde med elevens studieretningsfag.

I disse tilfælde er det vigtigt at huske, at der også i det enkeltfaglige SRP i engelsk skal anvendes forskellige faglige tilgange og metoder, og at eleven ved den mundtlige prøve skal kunne argumentere for eventuelt valg af ét fag, jf. læreplanen for SRP Stk 4.4 Bedømmelseskriterier.

Hvis eleven ønsker at arbejde med en remediering af en tekst, fx roman og film, kan overvejelser om samarbejdsfag kvalificeres ved at spørge til forklaringer på, hvorfor der er forskelle mellem roman og filmatisering. Er der tidsspænd mellem forlægget og filmatiseringen, lægger projektet fx op til samarbejde med historie. Et eksempel kunne være et SRP om *Tarzan*, som oprindeligt udkom som magasin i 1912 og er blevet filmatiseret flere gange, blandt andet i 2016. Hvis

¹ *Vejledning til dansk i SRP*, emu.dk

religiøse aspekter spiller en væsentlig rolle i roman og filmatisering, lægger det tilsvarende op til samarbejde med religion, mens en biografisk spillefilm om en musiker eller kunstner lægger op til samarbejde med de kunstneriske fag.

Tilknytning til undervisningen

Det fremgår af læreplanen for studieretningsprojektet stk. 4.2.1, at *[s]tudieretningsprojektet kan udarbejdes i forlængelse af faglig viden og metoder, som er indgået i den enkelte elevs undervisning i de(t) fag, som studieretningsprojektet omfatter. Dog kan studieretningsprojektet ikke begrænses til fagligt indhold, der allerede er indgået i elevens undervisning, idet der skal indgå faglig fordybelse i form af nyt materiale, nye faglige vinkler eller et nyt fagligt område. Det skal sikres, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og rettet.*

Studieretningsprojektet omfatter både det skriftlige produkt og den mundtlige prøve, og ovenstående formulering går derfor på begge dele.

Det betyder, at en elev fx ikke kan anvende et værk eller en film som primært materiale i sit SRP, hvis store dele af værket/filmen eller værket/filmen er blevet bearbejdet i undervisningen.

Derimod kan en elev godt arbejde med områder af faget, der er arbejdet med i undervisningen mundtligt eller skriftligt, så længe det sikres, at opgaveformuleringen rækker ud over det materiale, eleven tidligere har arbejdet med, og eleven anlægger en ny faglig tilgang på materialet. Det kan fx være, at eleven har arbejdet med et uddrag af en roman og ønsker at arbejde med den samlede roman og vælger en anden metodisk tilgang i analysearbejdet eller fokuserer analysen på andre aspekter end de centrale i arbejdet i undervisningen. Det kan også være, eleven har skrevet et analytical essay om en non-fiction tekst, som inddrages i perspektiveringen i SRP. Eleven skal dog huske at lave henvisninger, hvis der benyttes eget tidligere bedømt arbejde.

Ovenstående formulering betyder omvendt også, at et hold ikke kan arbejde med fx et skrevet værk, eller andre teksttyper, som én af holdets elever har brugt som primært tekst i sit SRP, da eksamen i SRP først afsluttes med den mundtlige prøve.

SRP på engelsk

SRP skrives som udgangspunkt på dansk. Eleverne har dog mulighed for at udarbejde besvarelsen helt eller delvist på engelsk, tysk eller fransk, hvis skolens leder godkender det. Såfremt hele eller dele af opgavebesvarelsen er udarbejdet på et fremmedsprog, er kravene til den sproglige udformning de samme, som hvis den var skrevet på dansk. Eleverne skal derfor være særdeles fortrolige med det benyttede fremmedsprog. Skolen skal ved udpegning af vejledere sikre, at vejlederne har en tilstrækkelig sproglig kompetence til både at udforme opgaveformuleringen og bedømme besvarelsen. Hvis skolen ikke kan stille en sådan sikkerhed, kan dette forhold bruges som begrundelse for at afvise elevens ønske om at udarbejde besvarelsen på det pågældende fremmedsprog.

Mundtlig eksamen afvikles på dansk, også hvis opgaven er skrevet på et fremmedsprog. Det er kun når ganske særlige omstændigheder taler for det, at en prøve kan aflægges på et andet sprog

end dansk, fx hvis eleven er blevet undervist på engelsk i begge de indgående fag. Det er altså ikke i sig selv ganske særlige omstændigheder, at det skriftlige produkt er udarbejdet på fx engelsk.

Innovation i SRP

Det er muligt at arbejde med innovation i studieretningsprojektet, hvilket indebærer ”brug af faglig viden og faglige metoder til at undersøge faglige, almene eller konkrete/autentiske problemer samt udvikling og vurdering af løsningsforslag på problemerne.”²

I et SRP med innovation vil *anvendelse af engelsk i tale og skrift* derfor have mulighed for at blive fremtrædende. Elevens egen produktion af tekst kan således indgå i et SRP med innovation sammen med elevens analyse, fortolkning og vurdering af autentiske engelsksprogede tekster. Innovationsvinklen muliggør, at eleven kan demonstrere sin praktiske fornemmelse for sprog, sin *sproglige kreativitet og evne til at tænke innovativt og utraditionelt* i udviklingen af et innovativt løsningsforslag.

Kernestoflige områder som

- *sproglærings- og kommunikationsstrategier*
- *principper for tekstopbygning og tekstsammenhæng*
- *det engelske sprog anvendt som globalt lingua franca*
- *tekstanalytiske begreber og metoder til analyse af fiktive og ikke-fiktive tekster*
- *faglig læsning af engelske tekster i samspil med andre fag*
- *væsentlige sproglige, historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA samt andre engelsksprogede regioner.*

(stx A læreplanen)

bliver særligt oplagte at trække på for eleven i undersøgelsen af en problemstilling og i udviklingen og vurderingen af et innovativt løsningsforslag.

For at honorere læreplanens krav om, at der i studieretningsprojektet skal anvendes *autentisk, engelsksproget materiale, der med få undtagelser tager udgangspunkt i eller kan sættes i forbindelse med fagets kulturområder*, kan det i et SRP med innovation fx sikres, at eleven i udarbejdelsen og vurderingen af løsningsforslaget bringer sin viden om samfundsmæssige og/eller kulturelle forhold for målgruppen i spil. En anden mulighed er, at udarbejdelsen af løsningsforslaget ligger i forlængelse af forudgående analyse af allerede eksisterende tekster inden for en konkret genre. Endelig kommer elevens faglige viden naturligt i spil i vurderingen af det udarbejdede løsningsforslags realiserbarhed og konsekvenser.

²Innovation i studieretningsprojektet, emu.dk

At et løsningsforslag er innovativt vil sige, at det har værdi for andre (fx af kulturel, social eller økonomisk art) og tilfører den konkrete sammenhæng noget nyt. Forslaget behøver ikke at være nyt i absolut forstand, men kan fx være en forbedring og/eller videreudvikling af noget eksisterende.

Innovative produkter kan være fx være

- re-medierende, altså “oversætte” fra et medie (fx skrevet tekst, genre) til et andet (fx visuel/auditiv tekst, ny genre)
- formidlende eller nyskabende produkter
- parafraserende og transformerende produkter, der omskaber kendt stof/materiale i/til ny kontekst eller fortælling.

Bedømmelse af innovation i engelsk

Når studieretningsprojektet omfatter innovation, skal elevens evne til at udvikle og vurdere det innovative løsningsforslag indgå i bedømmelsen sammen med de øvrige bedømmelseskriterier for studieretningsprojektet. Eleven skal derfor begrunde forslaget værdi for andre og argumentere for, hvordan forslaget tilfører den konkrete sammenhæng noget nyt. Begrundelsen skal ske med udgangspunkt i faglig viden og metoder fra de indgående fag³.

³ *Innovation i studieretningsprojektet*, emu.dk